

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти МОН України

Український державний університет науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро
Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ», м. Київ
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІІВ)
Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, м. Київ
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова
Національної академії наук України»
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ
Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса
Честоховський політехнічний університет, Польща
Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;
Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща
Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща
Університет в Мішкольце, Угорщина
Варнський вільний університет імені Чорноризця Хороброго, м. Варна,
Республіка Болгарія
Компанія та видавництво «E – SCIENCE SPACE» м. Варшава, Республіка Польща
Інститут освітнього та професійного розвитку. м. Будапешт, Угорщина
за підтримки:
Центр Українсько-європейського наукового співробітництва
Видавничий дім «Гельветика»
Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,
26-27 березня 2026 р.**

ДНІПРО

УДУНТ 2026

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,
26-27 березня 2026 р.**

**ДНІПРО
УДУНТ
2026**

УДК 005.8:[004.9:347.77]

У 67

Конференція запроваджена МОН України, Інститутом модернізації змісту освіти МОН України та зареєстрована Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації МОН України», посвідчення № 65 від 26.01.26 р.

Рекомендовано до видання Вченою радою УДУНТ

Протокол № 10 від 29.04.2026 року

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.

Претензії до організаторів не приймаються.

Головний редактор д-р техн. наук, проф. Петренко В. О.
Науковий редактор д-р техн. наук, проф. Молоканова В. М.
Науковий редактор д-р екон. наук, проф. Перерва П. Г.
Науковий редактор канд. техн. наук, доц. Дорошко Г. К.
Вчений секретар канд. екон. наук, доц. Фонарьова Т. А.

У 67 Управління проектами. Перспективи розвитку проектного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій : зб. наук. праць VIII Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (26-27 березня 2026 р.) / голов. ред. В. О. Петренко ; УДУНТ, УКРНЕТ, НДІВ НАПрН України. – Електрон. вид. – Дніпро : Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2026. – 954 с.

ISBN 978-617-8665-00-5 (PDF)

У збірнику наукових праць наведені матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проектами. Перспективи розвитку проектного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проектами, економіки та менеджменту, інформаційних технологій, а також студентів.

005.8:[004.9:347.77]

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons
[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)
(«Із зазначенням авторства – Некомерційна – Поширення на тих самих умовах» 4.0 Міжнародна)

ISBN 978-617-8665-00-5 (PDF)

© Український державний університет науки і технологій, 2026
© Українська асоціація управління проектами, 2026
© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2026
© Колектив авторів збірника, 2026

UDC 005.8:[004.9:347.77]

P 93

The conference was initiated by the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Institute for Modernization of Educational Content of the Ministry of Education and Science of Ukraine and registered by the State Scientific Institution "Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information of the Ministry of Education and Science of Ukraine", certificate No. 65 dated 26.01.26.

Recommended for publication by the Academic Council of the USUST
Protocol No. 10 of April 24, 2026

Materials are published based on the originals provided by the authors.
No claims are accepted against the organizers.

Editor-in-Chief, Doctor of Technical Sciences, Prof. Petrenko V. O.
Scientific Editor, Doctor of Technical Sciences, Prof. Molokanova V. M.
Scientific Editor, Doctor of Economics Sciences, Prof. Pererva P. G.
Scientific Editor, Candidate of Technical Sciences, Assoc. Prof. Dorozhko G. K.
Scientific Secretary of the Conference, Candidate of Economic Sciences, Assoc.
Prof. Fonareva T. A.

P 93 Project management. Prospects for the development of project and neuromegration, information technologies of management, technologies for creating and using objects of intellectual property rights, technology transfer : collection of scientific papers of the VIII International Scientific and Practical Internet Conference (March 26-27, 2026) / editor-in-chief V. O. Petrenko ; USUST, UKRNET, NDIIV NAPRN of Ukraine. – Electronic edition. – Dnipro : Ukrainian State University of Science and Technologies, 2026. – 954 p.

ISBN 978-617-8665-00-5 (PDF)

The collection of scientific papers contains materials from the VIII International Scientific and Practical Internet Conference "Project Management. Prospects for the Development of Project and Neuromanagement, Information Management Technologies, Technologies for the Creation and Use of Intellectual Property Rights, and Technology Transfer." The collection of scientific papers is of interest to researchers, teachers, specialists in intellectual property and project management, economics and management, information technologies, and students.

UDC 005.8:[004.9:347.77]

This work is licensed under Creative Commons License
[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

ISBN 978-617-8665-00-5 (PDF)

© Ukrainian State University of Science and Technology, 2026
© Ukrainian Project Management Association, 2026
© Research Institute of Intellectual Property of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 2026
© Collective of authors of the collection, 2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- ПРОЙДАК Ю. С.** – голова, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ);
- БУШУЄВ С. Д.** – співголова, президент Української асоціації управління проєктами «УКРНЕТ», доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри управління проєктами Київського Національного університету будівництва та архітектури;
- КОДИНЕЦЬ А. О.** – співголова, доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук (НАПрН) України; професор кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права Київського Національного університету імені Тараса Шевченка;
- ПЕТРЕНКО В. О.** – заступник голови, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри інтелектуальної власності та управління проєктами УДУНТ;
- ДОРОЖКО Г. К.** – заступник директора НДІВ НАПрН України, кандидат технічних наук, доцент;
- МОЛОКАНОВА В. М.** – доктор технічних наук, професор кафедри системного аналізу та управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- ВІХЛЯЄВ М. Ю.** – доктор юридичних наук, професор, директор Центру Українсько-європейського наукового співробітництва;
- ПЕРЕРВА П. Г.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки бізнесу НТУ «Харківський політехнічний інститут», професор університету в Мішкольце (Угорщина);
- КОБЄЛЄВА Т. О.** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки бізнесу НТУ «Харківський політехнічний інститут»;
- КІРІН Р. С.** – доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К.Мамутова НАН України»;
- ЛАПКІНА І. О.** – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри управління логістичними системами і проєктами Одеського національного морського університету;
- КОРОГОД Н. П.** – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри інтелектуальної власності та управління проєктами УДУНТ;
- КОЗЕНКОВ Д. Є.** – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки, управління і соціально-гуманітарних дисциплін УДУНТ;
- КОЛЕСНИКОВА Т. О.** – кандадат наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, директор наукової бібліотеки УДУНТ;
- РОМАШКО А. С.** – кандидат технічних наук, доцент, доцент НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського»;
- ФОНАРЬОВА Т. А.** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та управління проєктами УДУНТ, вчений секретар видання.

ЗМІСТ

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ

БУШУЄВ С.Д., БУШУЄВА Н.С., БУШУЄВ Д.А., БУШУЄВА В.Б. <i>МОДЕЛЮВАННЯ ЛАНЦЮГА СТВОРЕННЯ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ.....</i>	21
О.І. KRAVCHUK, V. O. GOLOVINOV <i>THE IMPLEMENTATION PROJECT OF MOTIVATIONAL CLIMATE HR ANALYTICS: MANAGEMENT MODEL, DATA AND CYBER RISKS.....</i>	28
Ye.F. MAIMUR, scientific supervisor N.P. VOLKOVA <i>GAME-BASED PSYCHOLOGICAL TECHNOLOGIES AS A FACTOR OF PROJECT TEAM WORK EFFICIENCY.....</i>	33
YULIA PAPIZH, DIANA PASHCHENKO <i>HYBRID AND ADAPTIVE PROJECT MANAGEMENT METHODOLOGIES IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY AND WARTIME.....</i>	41
БАРИШЕВСЬКИЙ А.І., ПЕТРЕНКО В.О. <i>МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙ.....</i>	47
БУЛАВІН Д.О. <i>МОДЕЛЬ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА ДО ШВИДКИХ ЗМІН ЗОВНІШНІХ УМОВ.....</i>	55
ВИШНЕВСЬКА М.К., АНІЩЕНКО Л.О., ЯКОВЛЄВА-МЕЛЬНИК Н.Г. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТИМИ СИТУАЦІЯМИ В ПРОЄКТНИХ ГРУПАХ.....</i>	62
ЖУРАВЕЛЬ І.А., ЧЕРНОВА ЛБ.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ПРОЄКТАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ.....</i>	70
КІЛАШ К.Ю., МЕРКТ О.В. <i>ВЕЛНЕС-ТУРИЗМ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....</i>	79

ДЮЖЕВ О.В., КОСЕНКО А.В. <i>ІННОВАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....</i>	605
ДЯДЧЕНКО А.М., ПЕТРЕНКО В.О. <i>РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....</i>	612
ЄВСЄЄВ А.С., ПЕРЕРВА П.Г. <i>ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	621
ЗАМУЛА С.В., ДУБОВИК Т.В. <i>МАРКЕТИНГОВИЙ ВИМІР ПАРТНЕРСТВ ВИРОБНИКІВ ТА ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛІВ.....</i>	628
КАШИНЦЕВА О. <i>УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПАТЕНТНОЇ МОНОПОЛІЇ.....</i>	635
КІРІН Р.С., ПАЩЕНКО О.А., ХОМЕНКО В.Л. <i>МЕНЕДЖМЕНТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТАХ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ.....</i>	642
КОРОГОД Н.П., БАЙДАЛА В. <i>ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ.....</i>	649
КОРОГОД Н.П., ДОВБАК О. <i>ЩОДО ПИТАННЯ ПОШУКУ МОЖЛИВОСТЕЙ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТНОСТІ КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ У ПАТЕНТНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....</i>	661
КОРОГОД Н.П., СИДОРЕНКО Д. <i>ВИЗНАЧАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....</i>	675
КОРОГОД Н.П., ШУМСЬКА В. <i>СИНЕРГІЯ У ФОРМУВАННІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА В РОЗРІЗІ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ.....</i>	686

УДК:347

**ЩОДО ПИТАННЯ ПОШУКУ МОЖЛИВОСТЕЙ УДОСКОНАЛЕННЯ
МЕХАНІЗМІВ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТНОСТІ КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ У
ПАТЕНТНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ**

Н.П. Корогод

к.пед.н., професор кафедри інтелектуальної власності та управління проектами
Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)
ORCID 0000-0002-0242-5497.

О. Довбак

магістрант кафедри інтелектуальної власності та управління проектами
Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)

**ON THE ISSUE OF SEARCHING FOR OPPORTUNITIES TO IMPROVE
THE MECHANISMS FOR DETERMINING THE OBJECTIVITY OF
UTILITY MODELS IN THE PATENT LAW OF UKRAINE**

N.P. Korogod

candidate of pedagogical sciences, professor of the Department of Intellectual
Property and Project Management of
The Ukrainian State University of Science and Technologies (Dnipro)
ORCID 0000-0002-0242-5497.

O. Dovbak

master's student of the Department of Intellectual Property and Project Management
of The Ukrainian State University of Science and Technology (Dnipro)

Анотація: досліджено проблематику правової природи корисної моделі та її місця в системі об'єктів патентного права у працях вітчизняних науковців; виокремлено основні проблеми щодо функціонування сучасних механізмів визначення об'єктності корисних моделей та зазначені фактори, що впливають на ефективність вирішення цих проблем; пропонувано шляхи вдосконалення існуючих механізмів визначення об'єктності корисних моделей.

Ключові слова: інтелектуальна власність, патентне право, корисна модель, механізм визначення об'єктивності.

Abstract: *The problems of the legal nature of the utility model and its place in the system of objects of patent law in the works of domestic scientists have been investigated; the main problems regarding the functioning of modern mechanisms for determining the objectivity of utility models have been singled out and the factors influencing the effectiveness of solving these problems have been indicated; ways to improve the existing mechanisms for determining the objectivity of utility models have been proposed.*

Keywords: *intellectual property, patent law, utility model, mechanism for determining objectivity.*

У сучасних умовах розвитку інноваційної економіки важливого значення набуває ефективне функціонування системи правової охорони результатів інтелектуальної діяльності, зокрема об'єктів промислової власності. Одним із

таких об'єктів є корисна модель, яка відіграє важливу роль у стимулюванні технічної творчості, впровадженні нових технічних рішень у виробництво та забезпеченні конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Правова охорона корисних моделей в Україні здійснюється відповідно до положень Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», який визначає умови набуття прав інтелектуальної власності на такі об'єкти, а також процедури їх правової охорони [1]. Згідно із законодавством України, корисна модель розглядається як результат інтелектуальної творчої діяльності людини у сфері технології, що відповідає встановленим умовам патентоздатності, зокрема новизні та промисловій придатності. Водночас, у правозастосовній практиці нерідко виникають питання щодо визначення того, які технічні рішення можуть бути віднесені до об'єктів корисної моделі, а також щодо відмежування таких об'єктів від винаходів або інших результатів інтелектуальної діяльності.

Проблематика правової природи корисної моделі та її місця в системі об'єктів патентного права неодноразово розглядалася у працях вітчизняних науковців. Зокрема, у науковій літературі підкреслюється, що інститут корисної моделі має спрощений характер порівняно з інститутом винаходу та покликаний забезпечити оперативну правову охорону технічних рішень, які мають практичне значення для виробництва [2]. Разом із тим, окремі аспекти визначення об'єктності корисних моделей залишаються дискусійними, що зумовлює необхідність удосконалення зазначеного механізму у сфері патентного права.

Так, окремі вітчизняні науковці наголошують, що система правової охорони корисних моделей в Україні потребує подальшого вдосконалення, зокрема в частині уточнення критеріїв віднесення технічних рішень до об'єктів корисної моделі, підвищення ефективності експертизи заявок та гармонізації національного законодавства із міжнародними та європейськими стандартами у сфері інтелектуальної власності [3].

З огляду на викладене, важливим є з'ясування сутності та правової природи корисної моделі як одного з об'єктів патентного права. Розкриття змісту цього поняття дозволяє визначити місце корисної моделі у системі об'єктів промислової власності, а також окреслити особливості її правової охорони у національному законодавстві. У зв'язку з цим доцільно розглянути підходи, сформовані у законодавстві та науковій доктрині, щодо визначення поняття корисної моделі.

У науковій літературі корисна модель розглядається як технічне рішення, що має практичне спрямування та характеризується відносно невисоким рівнем творчого внеску порівняно з винаходом, але водночас здатне забезпечити певний технічний результат. Так, О. П. Орлюк зазначає, що корисна модель є різновидом технічного рішення, яке спрямоване на вдосконалення конструкції пристроїв або інших технічних об'єктів і має прикладний характер, забезпечуючи можливість швидшого отримання правової охорони у порівнянні з винаходом [4]. На думку В. М. Крижної, інститут корисної моделі покликаний забезпечити оперативну правову охорону технічних рішень, які можуть бути впроваджені у виробництво без значних витрат на проведення складних наукових досліджень. У зв'язку з цим корисна модель виступає важливим інструментом підтримки інноваційної діяльності, особливо для малих і середніх підприємств [5]. Окремі аспекти правової природи корисної моделі розкриваються також у працях Л. Л. Тарасенко, яка підкреслює, що корисна модель є об'єктом патентного права, який за своєю сутністю наближений до винаходу, однак характеризується спрощеними умовами надання правової охорони. Зокрема, для корисної моделі законодавством України встановлено лише дві умови патентоздатності – новизну та промислову придатність, тоді як вимога винахідницького рівня не застосовується [2].

Таким чином, у науковій доктрині корисна модель розглядається як результат технічної творчості, що має практичне спрямування та підлягає правовій охороні за умови відповідності встановленим законодавством

критеріям патентоздатності. Її правова природа обумовлює важливе місце у системі об'єктів промислової власності, оскільки інститут корисної моделі забезпечує більш доступний та оперативний механізм охорони технічних рішень. Функціонування інституту корисної моделі у патентному праві України супроводжується низкою проблем, пов'язаних із визначенням об'єктності технічних рішень, які заявляються для отримання правової охорони. Незважаючи на проведені реформи законодавства у сфері інтелектуальної власності, питання належного функціонування механізмів визначення об'єктності корисних моделей залишається актуальним як для правозастосовної практики, так і для наукової доктрини.

Однією з ключових проблем є відсутність достатньо чітких підходів до визначення того, які саме технічні рішення можуть бути віднесені до об'єктів корисної моделі. Законодавство України містить загальні положення щодо об'єктів патентного права, однак їх застосування у практиці нерідко викликає труднощі. На думку О. П. Орлюк, недостатня конкретизація законодавчих положень щодо об'єктів правової охорони може призводити до різного тлумачення норм права та формування неоднакової практики їх застосування [4]. У зв'язку з цим під час експертизи заявок на корисні моделі виникають ситуації, коли подібні технічні рішення можуть отримувати різну правову оцінку. Ця проблема особливо актуальна у випадках, коли заявлені технічні рішення мають ознаки як пристрою, так і способу або стосуються удосконалення вже відомих технологій. У таких випадках виникає потреба у більш чіткому визначенні критеріїв віднесення технічних рішень до об'єктів корисної моделі.

Суттєвим фактором, що впливає на ефективність механізмів визначення об'єктності корисних моделей, є особливості процедури їх патентування. На відміну від винаходів, для яких проводиться кваліфікаційна експертиза, патенти на корисні моделі в Україні видаються на підставі формальної експертизи. Л. Л. Тарасенко зазначає, що декларативний характер патенту на корисну модель

зумовлює ситуацію, коли перевірка відповідності технічного рішення умовам патентоздатності фактично переноситься на стадію подальшого оскарження або судового розгляду [2]. У результаті цього правова охорона може надаватися технічним рішенням, які не відповідають встановленим законодавством вимогам. Таке становище створює певні ризики для стабільності патентної системи, оскільки наявність великої кількості патентів сумнівної якості може ускладнювати діяльність суб'єктів господарювання та стримувати розвиток конкуренції.

У науковій літературі також звертається увага на проблему зловживання правами у сфері патентування корисних моделей. Спрощена процедура отримання патенту іноді використовується для отримання правової охорони на технічні рішення, які фактично не є новими або не мають достатнього рівня технічної значущості. О.В. Бошицький підкреслює, що недосконалість механізмів перевірки заявок може сприяти появі так званих «формальних патентів», які використовуються не для стимулювання інноваційної діяльності, а як інструмент обмеження конкуренції [6]. Подібні ситуації можуть виникати, зокрема, у випадках, коли патент на корисну модель використовується для створення штучних бар'єрів на ринку або для ускладнення доступу інших суб'єктів господарювання до певних технологій.

Важливим елементом системи визначення об'єктності корисних моделей є механізми постпатентного контролю, які дозволяють оскаржувати видані патенти у разі невідповідності заявленого технічного рішення умовам патентоздатності. І. Є. Якубівський зазначає, що ефективність таких механізмів значною мірою залежить від інституційної спроможності органів, які здійснюють розгляд відповідних спорів, а також від доступності та прозорості процедур оскарження [3]. Недостатня ефективність постпатентного контролю може призводити до тривалого існування патентів, які фактично не повинні були бути видані.

Таким чином, проведений аналіз сучасного стану правового регулювання інституту корисної моделі та практики його застосування свідчить про наявність низки проблем, пов'язаних із визначенням об'єктності технічних рішень, що заявляються для отримання патентної охорони. Ці проблеми мають комплексний характер і зумовлені як особливостями законодавчого регулювання, так і організаційними аспектами функціонування системи інтелектуальної власності.

Передусім слід зазначити, що недостатня визначеність критеріїв об'єктності корисних моделей створює передумови для неоднакового тлумачення відповідних норм законодавства у правозастосовній практиці. У результаті цього можуть виникати ситуації, коли подібні або навіть ідентичні технічні рішення отримують різну правову оцінку залежно від особливостей формулювання заявки або підходів до її розгляду. Подібна ситуація негативно впливає на рівень правової визначеності у сфері патентного права та може створювати додаткові труднощі для суб'єктів господарювання, які здійснюють інноваційну діяльність.

Не менш важливою є проблема декларативного характеру патенту на корисну модель, яка безпосередньо впливає на ефективність механізмів визначення об'єктності технічних рішень. Оскільки під час формальної експертизи заявки не здійснюється повна перевірка відповідності технічного рішення умовам патентоздатності, існує ризик надання правової охорони об'єктам, які фактично не відповідають встановленим законодавством вимогам. У такому випадку перевірка відповідності заявленого технічного рішення вимогам новизни або промислової придатності фактично переноситься на стадію подальшого оскарження або судового розгляду. Подібна практика може призводити до накопичення у патентній системі значної кількості патентів, які мають сумнівну правову силу. У свою чергу це може ускладнювати процес використання технічних рішень іншими суб'єктами господарювання та створювати додаткові бар'єри для розвитку конкуренції на ринку.

Окремої уваги заслуговує проблема використання інституту корисної моделі для недобросовісного патентування. У деяких випадках спрощена процедура отримання патенту може використовуватися для отримання правової охорони на технічні рішення, які фактично не мають ознак новизни або не містять достатнього рівня технічного удосконалення. У результаті цього патент на корисну модель може використовуватися як інструмент створення штучних обмежень для інших учасників ринку. Важливим аспектом цієї проблеми є також недостатня ефективність механізмів постпатентного контролю. Хоча законодавство України передбачає можливість оскарження прав на корисну модель у разі невідповідності технічного рішення умовам патентоздатності, практична реалізація таких процедур іноді супроводжується значними часовими та фінансовими витратами. У зв'язку з цим суб'єкти господарювання не завжди мають можливість оперативно реагувати на появу патентів, які можуть обмежувати їхню діяльність.

Крім того, певні труднощі виникають і у зв'язку з розвитком сучасних технологій, які характеризуються високим рівнем складності та міждисциплінарності. У таких випадках визначення того, чи може певне технічне рішення бути віднесене до об'єктів корисної моделі, потребує більш глибокого аналізу та врахування особливостей відповідної галузі техніки. Це, у свою чергу, підвищує вимоги до професійної підготовки експертів та до рівня організації експертної діяльності.

Водночас слід враховувати, що інститут корисної моделі виконує важливу функцію стимулювання технічної творчості та інноваційної діяльності. Спрощена процедура отримання патенту дозволяє забезпечити оперативну правову охорону технічних рішень, що має особливе значення для малих і середніх підприємств, а також для індивідуальних винахідників. Саме тому удосконалення механізмів визначення об'єктності корисних моделей повинно здійснюватися таким чином, щоб зберегти баланс між доступністю патентної охорони та необхідністю забезпечення належного рівня правової визначеності.

З огляду на викладене можна зробити висновок, що існуючі проблеми у сфері визначення об'єктності корисних моделей мають системний характер і потребують комплексного підходу до їх вирішення. Такий підхід повинен поєднувати вдосконалення нормативно-правового регулювання, підвищення ефективності процедур експертизи заявок, розвиток інституційної системи інтелектуальної власності та врахування міжнародного досвіду у сфері патентного права. У цьому контексті особливого значення набуває визначення основних напрямів удосконалення системи управління механізмами визначення об'єктності корисних моделей у патентному праві України. Реалізація таких напрямів повинна бути спрямована на підвищення ефективності функціонування патентної системи, забезпечення більшої прозорості процедур патентування та формування сприятливих умов для розвитку інноваційної діяльності. Саме тому подальший аналіз доцільно зосередити на визначенні конкретних напрямів удосконалення механізмів визначення об'єктності корисних моделей, які можуть бути реалізовані як на рівні законодавчого регулювання, так і у сфері організації діяльності органів, що здійснюють експертизу заявок на об'єкти промислової власності.

Одним із ключових напрямів удосконалення існуючих механізмів визначення об'єктності корисних моделей є уточнення законодавчих критеріїв, які дозволяють чітко визначати коло технічних рішень, що можуть бути віднесені до таких об'єктів. У науковій літературі наголошується на доцільності деталізації законодавчих положень щодо видів технічних рішень, які можуть отримувати правову охорону як корисні моделі. Такий підхід сприятиме підвищенню правової визначеності та зменшенню кількості спірних ситуацій у правозастосовній практиці.

Іншим важливим напрямом є вдосконалення процедур експертизи заявок на корисні моделі. Зокрема, у наукових працях пропонується розширити можливості проведення попереднього пошуку рівня техніки або запровадити додаткові механізми перевірки заявлених технічних рішень. На думку В. М.

Крижної, поєднання оперативності процедури патентування з належним рівнем перевірки заявок може забезпечити баланс між інтересами заявників та потребами суспільства у розвитку інновацій [5].

Ефективне функціонування механізмів визначення об'єктності корисних моделей значною мірою залежить від діяльності органів у сфері інтелектуальної власності. У зв'язку з цим важливим є підвищення професійного рівня експертів, удосконалення процедур розгляду заявок та впровадження сучасних інформаційних технологій у процес патентної експертизи.

З огляду на євроінтеграційний курс України, важливим напрямом реформування є гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами у сфері патентного права. У наукових дослідженнях підкреслюється, що запозичення кращих практик держав Європейського Союзу може сприяти підвищенню ефективності механізмів правової охорони технічних рішень та забезпеченню більшої стабільності патентної системи.

Одним із перспективних шляхів удосконалення механізмів визначення об'єктності корисних моделей у патентному праві України може стати запровадження інституту попередньої технічної кваліфікації об'єктності корисної моделі. Суть цього механізму полягає у можливості проведення спеціальної процедури попереднього визначення того, чи може заявлене технічне рішення в принципі розглядатися як об'єкт корисної моделі ще до початку повноцінного розгляду заявки.

На практиці це могло б реалізуватися шляхом подання заявником короткого технічного опису рішення або попередньої заявки до національного органу інтелектуальної власності з метою отримання експертного висновку щодо відповідності заявленого рішення критеріям об'єктності. У межах такої процедури експерти здійснювали б попередню оцінку технічного характеру рішення, його належності до відповідної категорії об'єктів промислової власності та можливості надання правової охорони у формі корисної моделі. Запровадження такого механізму дозволило б вирішити одразу кілька проблем

сучасної патентної системи. По-перше, це сприятиме зменшенню кількості заявок, які подаються на об'єкти, що фактично не можуть бути віднесені до корисних моделей. По-друге, заявники отримають можливість ще на ранньому етапі оцінити перспективи патентування свого технічного рішення та за необхідності змінити форму правової охорони, наприклад, подати заявку на винахід або інший об'єкт інтелектуальної власності. По-третє, це дозволить зменшити навантаження на систему експертизи заявок та підвищити загальну ефективність діяльності органів у сфері інтелектуальної власності.

Крім того, інститут попередньої технічної кваліфікації об'єктності може сприяти формуванню більш сталої та передбачуваної практики визначення об'єктності технічних рішень. Накопичення відповідних експертних висновків дозволить поступово формувати базу практики, яка може використовуватися як орієнтир для заявників, експертів та інших учасників патентної системи. З огляду на це, запровадження механізму попередньої технічної кваліфікації об'єктності корисних моделей може стати ефективним інструментом удосконалення системи управління механізмами визначення об'єктності у патентному праві України та сприяти підвищенню якості патентної охорони технічних рішень.

Ще одним напрямком удосконалення механізмів визначення об'єктності корисних моделей може стати створення спеціалізованого реєстру прецедентів об'єктності технічних рішень. Такий реєстр міг би містити систематизовану інформацію про рішення експертів національного органу інтелектуальної власності та судових органів щодо визнання або невизнання певних технічних рішень об'єктами корисної моделі. Накопичення та аналіз подібної практики дозволить сформулювати єдині підходи до визначення об'єктності, зменшити кількість суперечливих рішень під час експертизи заявок та підвищити передбачуваність патентної системи. Крім того, відкритий доступ до такого реєстру сприятиме підвищенню правової обізнаності заявників і дозволить їм

більш обґрунтовано оцінювати перспективи патентування своїх технічних рішень.

Іншим інноваційним напрямом удосконалення патентної експертизи може стати використання алгоритмічного аналізу формул корисних моделей за допомогою сучасних інструментів штучного інтелекту. Застосування таких технологій дозволить автоматизувати попередній аналіз заявок, зокрема шляхом порівняння формул корисних моделей із наявними технічними рішеннями у міжнародних патентних базах даних. Подібні інструменти можуть допомагати експертам швидше виявляти можливі дублювання, визначати рівень новизни технічного рішення та оцінювати його технічний характер. У результаті це сприятиме підвищенню ефективності експертної діяльності, зменшенню ризику помилок під час оцінювання заявок та формуванню більш якісної системи правової охорони технічних рішень.

Ще одним можливим шляхом удосконалення системи правової охорони корисних моделей може стати запровадження двоступеневої моделі патенту, яка передбачала б видачу тимчасового та підтвердженого патенту. На першому етапі заявнику міг би надаватися тимчасовий патент на підставі формальної експертизи заявки, що забезпечувало б швидке набуття правової охорони технічного рішення. На другому етапі могла б проводитися додаткова експертна перевірка, спрямована на підтвердження відповідності заявленого рішення умовам патентоздатності. У разі успішного проходження такої перевірки тимчасовий патент трансформувався б у повноцінний підтверджений патент. Запровадження подібної моделі дозволило б поєднати оперативність отримання патентної охорони з більш високим рівнем перевірки технічних рішень, що сприятиме підвищенню якості патентної системи та зменшенню кількості спірних патентів.

Таким чином, аналіз наукових підходів та правозастосовної практики свідчить про наявність низки системних проблем у сфері визначення об'єктності корисних моделей у патентному праві України. Серед них

особливої уваги потребують недостатня визначеність критеріїв об'єктності, декларативний характер патенту на корисну модель, можливість недобросовісного патентування та недостатня ефективність механізмів постпатентного контролю.

Подальше удосконалення механізму визначення об'єктності корисних моделей повинно здійснюватися шляхом комплексного реформування законодавства, підвищення ефективності процедур експертизи заявок, розвитку інституційної системи інтелектуальної власності та гармонізації національного патентного права з міжнародними стандартами.

Впровадження запропонованих підходів до вдосконалення механізмів визначення об'єктності корисних моделей має значний потенціал для підвищення ефективності функціонування національної патентної системи. Передусім це сприятиме формуванню більш передбачуваної та узгодженої практики розгляду заявок, що, у свою чергу, підвищить рівень правової визначеності для заявників та інших учасників інноваційного процесу. Удосконалення підходів до визначення об'єктності технічних рішень дозволить також підвищити якість виданих патентів та зміцнити довіру до національної системи охорони інтелектуальної власності.

Особливі перспективи відкриває використання сучасних технологічних інструментів у процесі патентної експертизи. Застосування алгоритмічних методів аналізу технічної інформації та використання цифрових баз даних дозволить суттєво підвищити ефективність роботи експертів, забезпечити більш оперативний аналіз заявок та сприяти формуванню більш об'єктивної оцінки технічних рішень. У довгостроковій перспективі це може стати важливим чинником модернізації системи експертизи заявок на об'єкти промислової власності.

Не менш перспективним є створення систематизованих інформаційних ресурсів, зокрема реєстру практики визначення об'єктності корисних моделей. Формування подібного інструменту дозволить узагальнювати експертну та

судову практику, що сприятиме виробленню єдиних підходів до оцінювання технічних рішень. Наявність відкритої та структурованої інформації щодо практики визначення об'єктності також підвищить прозорість функціонування патентної системи та сприятиме більш ефективній взаємодії між заявниками, експертами та іншими учасниками інноваційної діяльності.

Перспективним напрямом подальшого розвитку інституту корисної моделі є також можливість удосконалення організаційних моделей патентної охорони, зокрема шляхом запровадження більш гнучких механізмів підтвердження правової охорони технічних рішень. Реалізація подібних підходів дозволить поєднати оперативність отримання патентної охорони з можливістю більш ґрунтовної перевірки технічних рішень на наступних етапах їх використання.

Водночас впровадження зазначених напрямів удосконалення створює передумови для гармонізації національної патентної системи з сучасними міжнародними практиками у сфері охорони інтелектуальної власності. Використання нових організаційних та технологічних інструментів дозволить забезпечити більш ефективну інтеграцію України до глобальної системи охорони інтелектуальної власності та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національної інноваційної системи.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що розвиток механізмів визначення об'єктності корисних моделей має значний потенціал для підвищення ефективності функціонування патентного права України. Реалізація запропонованих підходів сприятиме формуванню більш сучасної, технологічно орієнтованої та відкритої системи правової охорони технічних рішень, що відповідатиме потребам інноваційної економіки та сучасним тенденціям розвитку міжнародного патентного права. У перспективі це дозволить не лише підвищити якість правової охорони корисних моделей, але й створити більш сприятливі умови для розвитку технічної творчості, впровадження нових технологій та активізації інноваційної діяльності в

Україні. Саме тому, на наш погляд, подальше вдосконалення механізмів визначення об'єктності корисних моделей має розглядатися як один із важливих напрямів модернізації національної системи інтелектуальної власності.

Література

1. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 груд. 1993 р. № 3687-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 05.03.2026).
2. Тарасенко Л. Л. Правовий режим корисної моделі та її відмінності від винаходу // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2019. Вип. 69. С. 142–150.
3. Якубівський І. Є. Об'єкти патентного права: теоретико-правові аспекти // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 10. С. 32–36.
4. Орлюк О. П. Право інтелектуальної власності: академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 624 с.
5. Крижна В. М. Право інтелектуальної власності України: навч. посіб. Київ: Алерта, 2019. 280 с.
6. Бошицький О. В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ: Логос, 2014. 488 с.

Наукове видання

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПРОЄКТНОГО ТА НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ,
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ,
ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

науково-практичної інтернет VIII Міжнародної-конференції
(26-27 березня 2026 року)
МІСТ Київ-Дніпро

Електронне видання

Авторська редакція

Головний редактор д-р техн. наук, проф. Петренко В. О.
Науковий редактор д-р техн. наук, проф. Молоканова В. М.
Науковий редактор д-р екон. наук, проф. Перерва П. Г.
Науковий редактор канд. техн. наук, доц. Дорожко Г. К.
Вчений секретар канд. екон. наук, доц. Фонарєва Т. А.

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 55,45. Обл.-вид. арк. 55,60.
Зам. № 31.

Видавець: Український державний університет науки і технологій.
вул. Лазаряна, 2, ауд. 2216, ауд. 263 (наукова бібліотека),
м. Дніпро, 49010.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №7709 від 14.12.2022

Адреса видавця та дільниці оперативної поліграфії:
вул. Лазаряна, 2, Дніпро, 49010